

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **L. H.**, zast. Mgr. Leonidem Kušnarenkem, advokátem se sídlem Politických vězňů 1272/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 6. 2019, č. j. OAM-3/ZA/ZA11-VL18-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2020, č. j. 16 Az 39/2019 – 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, Mgr. Leonidu Kušnarenkovi, advokátu se sídlem Politických vězňů 1272/21, Praha 1, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti ve výši 8228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 6. 2019, č. j. OAM-3/ZA/ZA11-VL18-2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“), nebyla žalobkyni udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobou, jíž se domáhala jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Obecně namítala, že žalovaný v řízení porušil § 2 odst. 1 a 4, § 3, § 50 odst. 2 až 4, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu. Tvrdila, že jí v případě návratu na Ukrajinu hrozí v důsledku ozbrojeného konfliktu násilí nebo dokonce ohrožení života; měla za to, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 14a zákona o azylu. Žalovaný dle ní nedostatečně posoudil bezpečnostní situaci v zemi, která se zhoršuje, přičemž existují obavy z obnovení válečného stavu. V případě eskalace konfliktu by jí mohlo být znemožněno vnitřní přesídlení. Státní aparát považuje za nefunkční, protože jí nemůže poskytnout dostatečné záruky ochrany jejích práv. Při posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu nebyl řádně

zohledněn její nízký věk ani skutečnost, že pochází ze sociálně problematického prostředí. Podklady, které si žalovaný opatřil, pak dle ní mohly obsahovat i některé neaktuální informace.

Rozsudek městského soudu

[3] Městský soud rozsudkem ze dne 29. 4. 2020, č. j. 16 Az 39/2019 – 24 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Předně konstatoval, že neshledal žádná žalobkyní obecně namítaná porušení právních předpisů. Žalovaný zohlednil všechna tvrzení uvedená žalobkyní v průběhu správního řízení; opatřil si dostatečné podklady pro rozhodnutí a zabýval se všemi relevantními skutečnostmi; uspokojivým způsobem své rozhodnutí odůvodnil, přičemž přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu. Soud naznal, že pokud žalovaný v době rozhodování (červen 2019) vycházel z podkladů z roku 2018, pak se jednalo o dokumenty aktuální. K posouzení bezpečnostní a politické situace na Ukrajině uvedl, že nerozporuje existenci ozbrojeného konfliktu na východě země, což však není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Naprostá většina území Ukrajiny je bezpečná a plně pod kontrolou centrální vlády. To platí i pro oblast původu žalobkyně (Chersonská); sama žalobkyně navíc výslovně potvrdila, že v této oblasti se státními orgány žádné problémy neměla a navštěvovala ji již pouze za účelem setkávání s babičkou. Jestliže je oblast původu žalobkyně bezpečná, není vůbec nutné, aby využila institutu vnitřního přesídlení, protože se k němu žalovaný nemusel explicitně vyjadřovat. S ohledem na to, že žalobkyně od roku 2014 žila v Kyjevě, zkoumal soud vedle stavu v oblasti původu žalobkyně též tamní situaci; Kyjevskou oblast přitom shledal zcela bezpečnou, stabilní, pod kontrolou ukrajinské centrální vlády a umožňující návrat žalobkyně. Shrnuje, že konflikt na východě země je stabilizovaný, a je proto možné, aby se žalobkyně navrátila do některé z jiných oblastí, které plně umožňují její bezpečný pobyt ve vlasti; její vycestování pak není v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Žalobkyně ostatně pouze obecně poukázala na to, že při návratu do vlasti může být ohroženo její zdraví a život, avšak neuvedla žádné konkrétní skutečnosti či obavy, které v této souvislosti má. Soud připustil, že její situace je bezpochyby značně obtížná, neboť je nucena s ohledem na své existenční problémy činit složitá rozhodnutí, především jakým způsobem si opatřit dostatečné finanční prostředky. Ekonomická či sociální situace v zemi původu však není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný se dle soudu taktéž řádně zabýval možností udělení humanitárního azylu; uvedl přitom, že žalobkyně je dospělou, plně způsobilou osobou a nemá žádné indispozice, které by ji omezovaly, protože není případem hodným zvláštního zřetele.

II. Kasační stížnost žalobkyně a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, ve které jej navrhla zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. Namítá, že se městský soud řádně nevypořádal s výčtem porušených ustanovení právních předpisů; jeho obecné konstatování, že taková pochybení neshledal, považuje za zcela nedostačující. Nesouhlasí s tím, že naprostá většina území Ukrajiny je bezpečná a plně pod kontrolou centrální vlády. Oblast, kde žalobkyně bydlí, přímo sousedí s Ruskou federací (Krymem), přičemž ukrajinská vláda tam má mnoho vojáků a vojenské techniky, neboť jsou neustále porušovány dohody uzavřené mezi Ukrajinou a Ruskem; poukázala na incident v Kerčském průlivu. Domnívá se, že jí v případě návratu hrozí v důsledku ozbrojeného konfliktu násilí nebo dokonce ohrožení života; žalovaný tedy nedostatečně posoudil bezpečnostní situaci v zemi. Obává se, že by mohl být obnoven válečný stav. V předmětné oblasti se dle její babičky objevují ozbrojení ukrajinští vojáci, je slyšet střelba a byla zřízena vojenská kontrolní stanoviště; vojáci nedodržují kázeň a jsou často opilí. Část obyvatel její vesnice podporuje další anexi oblastí k Ruské federaci, zatímco druhá část se staví proti takovému kroku. Nedomnívá se, že by jí ukrajinské státní orgány byly schopny poskytnout ochranu, neboť je to právě ukrajinská armáda, která je zdrojem jejích obav z vlastní

pokračování

bezpečnosti. Je sice pravdou, že před odjezdem z Ukrajiny žila v Kyjevě, ale v případě eskalace konfliktu by jí mohlo být vnitřní přesídlení znemožněno nebo značně ztíženo. Dále nesouhlasí s tím, že podklady shromážděné žalovaným jsou vyhovující, přestože jsou přinejmenším rok staré.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že ji považuje za nedůvodnou; parafrázoval přitom závěry městského soudu uvedené v napadeném rozsudku. Zdůraznil, že stěžovatelka neuvedla žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že by byla na Ukrajině vystavena skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy. Podle vlastní výpovědi neměla během svého pobytu ve vlasti žádné konkrétní problémy s ukrajinskými státními orgány či bezpečnostními složkami, natož v míře odpovídající mučení či nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestání; nebyla ve své vlasti rovněž nikdy trestně stíhána a neuvedla ani žádné jiné skutečnosti dokazující, že by právě konkrétně jí v případě návratu do vlasti reálně hrozilo v současné době přímé a bezprostřední nebezpečí. Stěžovatelka svou vlast opustila čistě za účelem výdělků v České republice, s vlastním cestovním dokladem a platným vízem, přes oficiální hraniční přechod, tedy s plným vědomím tamních státních orgánů, a aniž by jí v tom někdo jakkoliv bránil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[7] Před přistoupením k meritu věci, tj. posouzení důvodnosti kasační stížnosti, se Nejvyšší správní soud musel nejdříve zabývat otázkou její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[9] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna v tomto usnesení citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení rovněž uvedl, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž též uvést, v čem stěžovatel spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

[10] V tomtéž usnesení poskytl Nejvyšší správní soud typový výčet situací, kdy bude podmínka podstatného přesahu významu kasační stížnosti nad vlastními zájmy stěžovatele zpravidla splněna: „*O přijatelnou kasační stížnost se může zpravidla, nikoliv však výlučně, jednat*

v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, což znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu sbledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se pak v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“

[11] Nejvyšší správní soud předně poukazuje na to, že stěžovatelka v kasační stížnosti sama nepředestřela žádné důvody týkající se její přijatelnosti; soud je přitom neshledal ani *ex officio*.

[12] Pokud stěžovatelka namítá ohrožení svého života a zdraví z důvodu ozbrojeného konfliktu v zemi původu, je třeba konstatovat, že situaci na Ukrajině nelze hodnotit jako tzv. totální konflikt vykazující vůči ní konkrétní individualizované nebezpečí. Je třeba předně poukázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, v němž bylo k bezpečnostní situaci na Ukrajině konstatováno, že „na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ Odkázat lze následně na další rozhodnutí, ve kterých se této problematice Nejvyšší správní soud věnoval, např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, či ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 - 28. Tyto závěry přitom byly dále potvrzeny také v pozdějších usneseních NSS ze dne 14. 9. 2016, č. j. 6 Azs 155/2016 - 33, ze dne 25. 9. 2017, č. j. 5 Azs 134/2017 - 24, ze dne 30. 8. 2017, č. j. 2 Azs 226/2017 - 31, ze dne 17. 8. 2017, č. j. 10 Azs 112/2017 - 42, ze dne 29. 11. 2017, č. j. 2 Azs 363/2017 - 35, či ze dne 7. 3. 2018, č. j. 1 Azs 440/2017 – 27. V nedávném usnesení ze dne 11. 3. 2020, č. j. 2 Azs 382/2018 – 67 (obdobně též usnesení ze dne 29. 7. 2020, č. j. 10 Azs 96/2020 – 80), NSS konstatoval, že „situace na Ukrajině se od doby, kdy byla uvedena rozhodnutí vydána, nezhoršila, spíše naopak – je všeobecně známo, že se konflikt nešíří do dalších jím dosud nezasažených oblastí (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2018, č. j. 2 Azs 41/2018 - 39)“. Konkrétně k Chersonské oblasti, v níž navíc stěžovatelka od roku 2014 nežila (neb studovala a bydlela v Kyjevě a v dané oblasti pouze navštěvovala svou babičku), lze poukázat např. na usnesení NSS ze dne 21. 2. 2019, č. j. 1 Azs 310/2018 – 45, dle něž „Chersonská oblast (...) se nenachází v zóně, která by byla zasažena boji“, či na usnesení ze dne 27. 6. 2019, č. j. 1 Azs 412/2018 – 28, v němž zdejší soud naznal, že „na Ukrajině došlo od roku 2015 ke zklidnění situace, přičemž reálné nebezpečí se týká tzv. linie dotyku v Doněcké a Luhanské oblasti. Sousední oblasti nejsou bezpečnostními incidenty zasaženy. Lze tak souhlasit se závěrem, že není nyní již dán důvod předpokládat hrozící nebezpečí vážné újmy (resp. nejistoty ohledně této újmy) v Chersonské oblasti.“ Platí přitom, že v případě situace nemající charakter tzv. totálního konfliktu musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně

pokračování

pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on – viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, č. 1840/2009 Sb. NSS. Stěžovatelka však nic takového ani netvrdila, protože nelze dospět k závěru o pochybení městského soudu při aplikaci výše nastíněné ustálené judikatury ohledně bezpečnostní situace na Ukrajině.

[13] Taktéž institutem humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud již zabýval v řadě svých rozhodnutí (srov. rozsudky NSS ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 - 52, ze dne 31. 3. 2010, č. j. 6 Azs 55/2009 - 71, či usnesení ze dne 28. 8. 2013, č. j. 3 Azs 14/2013 - 16, ze dne 8. 4. 2016, č. j. 6 Azs 34/2016 - 30, ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 Azs 17/2017 - 28). Z této judikatury vyplývá, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí, či nikoliv, přičemž míra volnosti správního uvážení je limitována pouze zákazem libovůle. V řešené věci má Nejvyšší správní soud shodně s městským soudem za to, že k překročení uvedené míry nedošlo; žalovaný se totiž tímto institutem řádně zabýval (srov. str. 7 napadeného rozhodnutí).

[14] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že samotná snaha o legalizaci pobytu nemůže být azylově relevantním důvodem (viz např. rozsudky NSS ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94, nebo ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

[15] Lze tedy uzavřít, že městský soud se v projednávané věci nedopustil žádného (natož zásadního) pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky; respektoval totiž výše citovanou ustálenou judikaturu (od níž se Nejvyšší správní soud nehodlá jakkoli odchytil) a zároveň nepochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Městský soud se při přezkoumávání skutkového stavu nedopustil chyb, které by svojí povahou stály proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení; stejně tak napadený rozsudek nevykazuje žádné extrémně závažné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí. Za těchto okolností stěžovatelkou tvrzená nesprávnost posouzení jejího individuálního skutkového stavu věci nemůže být sama o sobě vadou, která by byla způsobila být důvodem přijatelnosti kasační stížnosti. Samotná polemika stěžovatelky s právními závěry městského soudu přitom tímto důvodem není, neboť nikterak nepřesahuje její vlastní zájmy.

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[16] S ohledem na skutečnost, že stěžovatelka netvrdila žádný důvod přijatelnosti své kasační stížnosti a ani Nejvyšší správní soud *ex officio* nenalezl žádnou otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl vyslovit za účelem sjednocování judikatury, nemohl dospět k jinému závěru, než že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Kasační stížnost proto podle § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

[18] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 2 Azs 193/2020 - 27, byl stěžovatelce ustanoven zástupcem Mgr. Leonid Kušnarenko, advokát se sídlem Politických vězňů 1272/21, Praha 1. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za dva úkony právní služby, a to příprava a převzetí zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky] ve výši 2 x 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč [§ 13 odst. 3 vyhlášky]. Advokát je plátcem DPH, pročež se odměna zvyšuje o 21 %. Celková odměna tedy činí částku ve výši 8228 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. ledna 2021

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu